

Valtakunnallinen sosiaalityön yliopistoverkosto

YHTEISKUNTA- JA VALTIOTIETEIDEN
LISENSIAATIN TUTKINTONA SUORITETTAVA
ERIKOISSOSIAALITYÖNTEKIJÄN KOULUTUS

MARGINALISAATIOKYSYMYSTEN SOSIAALITYÖ
-ERIKOISALAN
OPETUSSUUNNITELMA 2013—2016

MARGINALISAATIOKYSYMYSTEN SOSIAALITYÖ -ERIKOISALAN
OPETUSSUUNNITELMA

Marginalisaatiokysymysten sosiaalityö -erikoisalan opetussuunnitelman (120 op) rakenne:

I ERIKOISALAOPINNOT 55 op

1 TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA ASiantuntijuus (20 op)

1.1 Yhteiskunnalliset muutosprosessit (6 op)

1.1.1 Hyvinvointipalveluiden muuttuva toimintaympäristö (3 op)

1.1.2 Yhteiskunnalliset muutosprosessit ja marginalisaatio (3 op)

1.2 Sosiaalityön muuttuva asiantuntijuus (6 op)

1.2.1 Sosiaalityön asiantuntijuus (3 op)

1.2.2 Marginalisaatiososiaalityön asiantuntijuus (3 op)

1.3 Tutkivan asiantuntijuuden ohjaus (8 op)

2 ERIKOISALAN KYSYMYKSET (15 op)

2.1 Elämänkulku ja sosiaaliset ongelmat (6 op)

2.2 Marginalisaatio, sosiaaliset ongelmat ja sukupuoli (3 op)

2.3 Vähemmistöt, syrjintä ja marginalisaatio (3 op)

2.4 Marginalisaatio alueellisena ilmiönä (3 op)

3 SOSIAALITYÖN LÄHESTYMISTAVAT JA TYÖMUODOT (20 op)

3.1 Sosiaalityön johtaminen (5 op)

3.2 Asiakastyö ja vuorovaikutus (5 op)

3.3 Moniammatillisuus, verkostot ja yhteisöllinen työote (5 op)

3.4 Vaikuttaminen päätöksentekoverkostoissa (5 op)

II TUTKIMUSMETODOLOGIAOPINNOT 25 op

4.1 Sosiaalityön tieteenteoria (2 op)

4.2 Sosiaalityön tutkiva kehittäminen (5 op)

4.3 Tutkimukselliset lähestymistavat (8 op)

4.4 Tieteellinen kirjoittaminen ja raportointi (5 op)

4.5 Tutkimusprosessi (5 op)

III LISENSIAATINTUTKIMUS 40 op

ERIKOISSOSIAALITYÖNTEKIJÄN KOULUTUS

Suoritettava tutkinto

Erikoissosiaalityöntekijän koulutus on sosiaalityöntekijän kelpoisuuden tuottaneen yhteiskunta- tai valtiotieteiden tai muun vastaavan maisterin tutkinnon pohjalta suoritettava ammatillisesti painottunut tieteellinen jatkokoulutus, joka johtaa yhteiskunta- tai valtiotieteiden lisensiaatin tutkintoon valitulla sosiaalityön erikoisalalla (Asetus yliopistojen koulutusvastuun täsmentämisestä, yliopistojen koulutusohjelmista ja erikoistumiskoulutuksista 568/2005).

Erikoissosiaalityöntekijän koulutuksen lähtökohtana on ammattikäytäntöjen tieteellisen perustan vahvistaminen. Tavoitteena on syventää sosiaalityön asiantuntijuutta, vahvistaa sosiaalialan kehittämiseen tarvittavia taitoja ja lujittaa ammatillista identiteettiä. Erikoistumiskoulutus ei tähtää tutkijakoulutukseen, vaan sosiaalityön asiantuntijuuden syventämiseen tieteellisen ajattelun ja tutkimuksen keinoin. Sosiaalityön erikoistumiskoulutuksen tarve nousee nopeasti muuttuvan yhteiskunnan sosiaalityöhön kohdistuvista haasteista, sosiaalityön erityisosaamisen syventämisen vaateista sekä hyvinvointipalveluiden kehittämisen ja uudelleen organisoitumisen paineista.

Koulutuksen järjestää yliopistojen sosiaalityön yksiköiden muodostama Valtakunnallinen sosiaalityön yliopistoverkosto Sosnet.

Sosiaalityön erikoisalalat

Erikoissosiaalityöntekijän koulutus käynnistyi vuoden 2000 alussa opetusministeriön myöntämän erillis-määrärahan turvin. Erikoistumiskoulutusta voidaan järjestää viidellä erikoisalalla (Asetus 568/2005):

- Hyvinvointipalveluiden erikoisala
- Kuntouttava sosiaalityö
- Lapsi- ja nuorisosiaalityö
- Marginalisaatiokysymysten sosiaalityö
- Yhteisösosiaalityö.

Tutkinnon tavoitteet ja rakenne

Tutkinnon tavoitteena on vahvistaa koulutettavien ammatti-identiteettiä, lisätä heidän professionaalista valmiuksiaan sekä kehittää kykyä tarkastella analyttisesti omaa työtä ja sen suhdetta ympäröivään yhteiskuntaan.

Koulutus järjestetään monimuoto-opetuksena, johon sisältyvät mm. pakolliset neljästi vuodessa järjestettävät lähiopetusjaksot, verkkotyöskentely, kirjalliset tehtävät sekä lisensiaatintutkimus. Jokainen opiskelija laatii henkilökohtaisen oppimissuunnitelman (HOPS) yhdessä koulutuksesta vastaavan professorin kanssa. HOPS on keskeinen väline erikoistumiskoulutuksen tavoitteiden saavuttamisessa. Se on opiskelun sisältöä ja aikataulua koskeva suunnitelma, jota päivitetään ja tarkistetaan opiskelun aikana. Opintojaksojen yhteydessä esitettävää kirjallisuutta valitaan ja

sovelletaan kunkin opiskelijan HOPS:n pohjalta osoitettavan tarpeen mukaan sekä tukemaan lisensiaatintutkimuksen tekemistä. Oheiskirjallisuutta käytetään erimuotoisissa kirjallisissa tehtävissä, esimerkiksi esseissä, analyysitehtävissä, kirja-arvosteluissa ja tenteissä. Sadankahdenkymmenen opinto-pisteen (120 op) tutkinto rakentuu erikoisala- ja tutkimusmetodologiaopinnoista sekä lisensiaatintutkimuksesta. Tutkinto suoritetaan osana oman työn kehittämistä neljässä vuodessa.

MARGINALISAATIOKYSYMYSTEN SOSIAALITYÖ -ERIKOISALA

Sosiaalityön perustehtävä erilaisten marginalisoitumista aiheuttavien kysymysten parissa edellyttää yhteiskunnallisen murroksen tilanteessa vaativaa asiantuntemusta. Marginalisaatiokysymysten sosiaalityö -erikoisalaopintojen tavoitteena on vahvistaa muutos- ja vaikuttamistyön asiantuntijuutta sekä tuottaa erityisosaamista mm. sosiaalityön asiakas-, johto- ja asiantuntijatehtäviin. Erikoisalan oppimisenäkemyksiä luonnehtii tekemällä oppiminen ja käytännön työstä nousevan tiedon hyödyntäminen. Kysymyksessä on erikoistumiskoulutus, johon kuuluvat keskeisesti erikoisalalla tapahtuva työskentely ja tutkivan asiantuntijuuden ohjaus.

Marginalisaatiokysymyksiä lähestytään monitasoisesti, useiden eri näkökulmien kautta. Keskeisinä teemoina korostuvat marginalisaatiokysymysten globaalit, yhteiskunnalliset, institutionaaliset, kulttuuriset, sukupuolisidonnaiset ja yksilölliset kontekstit. Koko koulutuksen kantavana teemana on sosiaalityön asiantuntijuuden laaja-alainen kehittäminen ja tutkimuksellisen työtteen vahvistaminen.

1 TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA ASIANTUNTIJUUS 20 OP

1.1 Yhteiskunnalliset muutosprosessit (6 op)

1.1.1 Hyvinvointipalveluiden muuttuva toimintaympäristö (3 op)

Tavoite:

Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää ylikansallisten muutosten, globalisaation ja Euroopan unionin yhteyden hyvinvointivaltion, sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön muotoutumiseen sekä suomalaisen muutoskehityksen erityisluonteen.

Oppimismuodot:

Luennot, kirjallisuus ja kirjallinen tehtävä

Kirjallisuus:

Julkunen, Raija (2006): Kuka vastaa? Hyvinvointivaltion rajat ja julkinen vastuu. Helsinki: Stakes.
Koskiahon Brijtta (2008): Hyvinvointipalvelujen tavaratalossa. Tampere: Vastapaino.
Palola, Elina & Karjalainen, Vappu (toim.) (2011): Sosiaalipolitiikka – hukassa vai uuden jäljillä?
Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.

Oheiskirjallisuus:

Bauman, Zygmunt (1998): Globalization – The Human Consequences. Cambridge: Polity Press.
Cahill, Michael (1994): The New Social Policy. Oxford: Blackwell.
Esping-Andersen, Gøsta (2002): Why We Need a New Welfare State? Oxford: Oxford University Press.
George, Vic & Wilding, Paul (2002): Globalization and Human Welfare. Houndmills, Basingstoke, Hampshire: Palgrave.
Giddens, Anthony (2007): Europe in the Global Age. Cambridge: Polity Press.
Held, David (2004): Globalisaatio: Puolesta ja vastaan. Tampere: Vastapaino.
Helne, Tuula & Kajanoja, Jouko & Laitinen-Kuikka, Sini & Silvasti, Tiina & Simpura, Jussi (2003): Sosiaalinen politiikka. Juva: WSOY.
Helne, Tuula & Laatu, Markku (toim.) (2006): Vääräyyskirja. Helsinki: Kelan tutkimusosasto.
Julkunen, Raija (2006): Kuka vastaa? Hyvinvointivaltion rajat ja julkinen vastuu. Helsinki: Stakes.
Kantola, Anu (2002): Markkinakuri ja managerivalta. Poliittinen hallinta Suomen 1990-luvun talouskriisissä. Viestinnän julkaisuja 6. Helsinki: Helsingin yliopisto.
Kosonen, Pekka & Simpura, Jussi (toim.) (1999): Sosiaalipolitiikka globalisoituvassa maailmassa. Helsinki: Gaudeamus.
Saari, Juho (2004): Globaali hallinta – Historiallinen tutkimus globalisaation tulevaisuudesta. Helsinki: Yliopistopaino.
Saari, Juho (toim.) (2005): Hyvinvointivaltio – Suomen mallia analysoimassa. 2. korjattu painos. Sosiaalipoliittisen yhdistyksen tutkimuksia. Helsinki: Yliopistopaino.

1.1.2 Yhteiskunnalliset muutosprosessit ja marginalisaatio (3 op)

Tavoite:

Tavoitteena on, että opiskelija tunnistaa kansainvälisten, kansallisten ja paikallisten muutosten yhteyden marginalisaatioon, kykenee jäsentämään rakenteellisia ja poliittisia muutoksia tutkimuksen käsittein ja kykenee ottamaan ne huomioon omassa työssään.

Oppimismuodot:

Luennot, kirjallisuus ja ryhmätentti.

Kirjallisuus:

Forssén, Katja & Roivainen, Irene & Ylinen, Satu & Heinonen, Jari (toim.) (2012): Kohtaako sosiaalityö köyhyyden? Kuopio: UniPress.

Lister, Ruth (2004): Poverty. Cambridge: Polity Press

Raunio, Kyösti (2006): Syrjäytyminen. Helsinki: Sosiaaliturvan keskusliitto.

Oheiskirjallisuus:

Becker, Howard S. (1997, new edition): Outsiders. Studies in the Sociology of Deviance. New York: The

Free Press.

Byrne, David (1999): Social Exclusion. Issues in Society. Buckingham: Open University Press.

Helne, Tuula (2002): Syrjäytymisen yhteiskunta. Stakes Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus tutkimuksia 123. Helsinki: Stakes.

Hiilamo, Heikki & Kangas, Olli & Manderbacka, Kristiina & Mattila-Wirolahti, Päivi & Niemelä, Mikko & Vuorenkoski, Lauri (2010): Hyvinvoinnin turvaamisen rajat. Näköaloja talouskriisiin ja hyvinvointivaltion kehitykseen Suomessa. Helsinki : Kelan tutkimusosasto.

Hirvilampi, Tuuli & Laatu, Markku (toim.) (2008): Toinen vääryyskirja. Lähikuvia sosiaalisista epäkohdista. Helsinki: Kelan tutkimusosasto.

Hänninen, Sakari, Karjalainen, Jouko & Lahti, Tuukka (toim.) (2005): Toinen tieto. Kirjoituksia huono-osaisuuden tunnistamisesta. Helsinki: Stakes.

Hänninen, Sakari & Karjalainen, Jouko & Lehtelä, Kirsi-Marja (2007): Pääsy kielletty! Poiskäännyttämisen politiikka ja sosiaaliturva. Helsinki: Stakes.

Jordan, Bill (1996): A Theory of Poverty & Social Exclusion. Cambridge: Polity Press.

Levitas, Ruth (1998): The Inclusive Society? Social Exclusion and New Labour. London: Macmillan.

Metteri, Anna (2004): Hyvinvointivaltion lupaukset ja kohtuuttomat tapaukset. Helsinki: Edita.

Niemelä, Pauli (toim.) (2010): Hyvinvointipolitiikka. Helsinki: WSOY.

Penttilä, Irmeli & Kangas, Olli & Nordberg, Leif & Ritakallio, Veli-Matti (2003): Suomalainen köyhyys 1990-luvun lopulla – väliaikaista vai pysyvää? Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.

<http://www.stm.fi/Resource.phx/publishing/store/2003/09/hu1064495675659/passthru.pdf>

Pohjola, Anneli & Särkelä, Riitta (toim.) (2011): Sosiaalisesti kestävä kehitys. Helsinki: Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto.

Saari, Juho (toim.) (2005): Köyhyyspolitiikka. Johdatus sosiaalipolitiikan ytimeen. Helsinki: Sosiaaliturvan keskusliitto.

Saari, Juho (2010): Tulevaisuuden voittajat – hyvinvointivaltion mahdollisuudet Suomessa. Helsinki. Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan julkaisu 5.

Saari, Juho & Yeung, Anne Birgitta (2007): Oikeudenmukaisuus hyvinvointivaltioissa. Helsinki: Gaudeamus.

Sennett, Richard (2004): Kunnioitus eriarvoisuuden maailmassa. Tampere: Vastapaino.

Svedberg, Lars (1995): Marginalitet - ett socialt dilemma. Studentlitteratur. Lund.

1.2 Sosiaalityön muuttuva asiantuntijuus (6 op)

1.2.1 Sosiaalityön asiantuntijuus (3 op)

Tavoite:

Tavoitteena on, että opiskelija tunnistaa yhteiskunnallisten ja kulttuuristen muutosten mukanaan tuomia haasteita sosiaalityön asiantuntijuudelle ja etiikalle sekä sosiaalityön tutkimuksessa ja keskusteluissa esitetyjä vaihtoehtoisia visioita sosiaalityön "uuden" asiantuntijuuden rakentamiseen.

Oppimismuodot:

Luennot, kirjallisuus ja kirjallinen tehtävä.

Kirjallisuus:

Juhila, Kirsi (2006): Sosiaalityöntekijöinä ja asiakkaina. Sosiaalityön yhteiskunnalliset tehtävät ja paikat. Tampere: Vastapaino.

Mäntysaari, Mikko & Pohjola, Anneli & Pösö, Tarja (toim.) (2008): Sosiaalityö ja teoria. Jyväskylä: PS-kustannus.

Pehkonen, Aini & Väänänen-Fomin, Marja (toim.) (2011): Sosiaalityön arvot ja etiikka. Jyväskylä: PS-kustannus.

Raunio, Kyösti (2004): Olennainen sosiaalityössä. Helsinki: Gaudeamus.

Oheiskirjallisuus:

Banks, Sarah (2004): Ethics, Accountability and the Social Professions. Houndsmills: Palgrave.

Fook, Jan (2002): Social Work. Critical Theory and Practice. London: Sage.

Gambrill, Eileen D. (2006): Social work practice: a critical thinkers' guide. 2. ed.. New York: Oxford University Press

Healy, Karen (2000): Social Work Practices. Contemporary Perspectives on Change. London: Sage.

Laitinen, Merja & Pohjola, Anneli (toim.) (2010): Asiakkuus sosiaalityössä. Helsinki: Gaudeamus.

Meeuwisse, Anna & Sunesson, Sune & Swärd, Hans (red.) (2006): Socialt arbete. En grundboj. 2. uppl. Stockholm: Natur och Kultur.

Soydan, Haluk (1993): Det sociala arbetets idéhistoria. Lund: Studentlitteratur.

Webb, Stephen A. (2006): Social Work in a Risk Society: Social and Political perspectives. London: Routledge.

1.2.2 Asiantuntijuus omalla erikoisalalla (3 op)

Tavoitteet:

Tavoitteena on, että opiskelija oppii tarkastelemaan sosiaalityön asiantuntijuuden kysymyksiä erityisesti oman erikoisalan näkökulmasta. Lisäksi tavoitteena on syventää omaa ammattitaidon teoreettista ja eettistä perustaa sekä lisätä valmiuksia toimia sosiaalityön asiantuntijana omalla erikoisalalla.

Oppimismuodot:

Luennot, kirjallisuus ja kirjallinen tehtävä.

Kirjallisuus:

Jokinen, Arja & Juhila, Kirsi (toim.) (2008): *Sosiaalityö aikuisten parissa*. Tampere: Vastapaino.
Jordan, Bill & Jordan, Charlie (2000): *Social Work and the Third Way*. London: Sage.
Juhila, Kirsi, Forsberg, Hannele & Roivainen, Irene (toim.) (2002): *Marginaalit ja sosiaalityö. Sosiaalityön vuosikirja*. Jyväskylä: SoPhi.

Oheiskirjallisuus:

Granfelt, Riitta (2008): *Osalliseksi omaan elämään – Work out –ohjelma nuoren vangin tukena*. Helsinki: Rikosseuraamusvirasto.
Koski-Jännes, Anja & Riittinen, Liisa & Saarnio, Pekka (toim.) (2008): *Kohti muutosta. Motivointimenetelmiä päihde- ja käyttäytymisongelmiin*. Helsinki: Tammi.
Mielenterveys- ja päihdesuunnitelma 2009. Mieli 2009 -työryhmän ehdotukset mielenterveys- ja päihdetyön kehittämiseksi vuoteen 2015. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2009:3. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.
Perälä, Jussi (2011): "Miksi lehmät pitää tappaa?" – Etnografinen tutkimus 2000-luvun huume-markkinoista Helsingissä. THL:n Tutkimus 56/2011. Helsinki: Terveiden ja hyvinvoinnin laitos.
Ruuskanen, Petri & Savolainen, Katri & Suonio, Mari (toim.) (2011): *Toivo sosiaalisessa. Toivoa luova toimintakulttuuri sosiaalityössä*. Kuopio: UNIpress.
Skaffari, Pia (2010): *Rajat ylittävä prostituutio -tutkimus naisten kokemuksista pohjoisen itäprostitutiiossa tarkastetaan*. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus.
Sosiaalityö hyvinvointipolitiikan välineenä 2015 - toimenpideohjelma. Sosiaali- ja terveysministeriön monisteita, 2005:13.
<http://www.stm.fi/Resource.phx/publishing/store/2006/01/hl1137582267435/passthru.pdf>
Toikko, Timo (2005): *Sosiaalityön ideat. Johdatus sosiaalityön historiaan*. Tampere: Vastapaino.
Valokivi, Heli (2008): *Kansalainen asiakkaana. Tutkimus vanhusten ja lainrikkojien osallisuudesta, oikeuksista ja velvollisuuksista*. Acta Universitatis Tamperensis 1286. Tampere: Tampere University Press.

1.3 Tutkivan asiantuntijuuden ohjaus (8 op)

Tavoite:

Sosiaalityön erikoistumiskoulutukseen liitetyn tutkivan asiantuntijuuden ohjauksen tarkoitus on tukea ammatillista kasvua. Sen päämääränä on pohtia sosiaalityön erityisluonteen tunnistamista ja kehittämistä, tukea sosiaalityön ammatti-identiteetin kehittymistä ja sosiaalityön asiantuntijana toimimista sekä avata uudenlaisia mahdollisuuksia. Ohjauksessa paneudutaan erityisesti koulutuksen ja ammatillisen kehittymisen suhteen lujittamiseen kunkin opiskelijan henkilökohtaisessa ammatillisessa kontekstissa.

Oppimismuodot:

Aloitustehtävä, pienryhmäseminaarityöskentely ja sen arviointi.

2. ERIKOISALAN KYSYMYKSET 15 OP

Opintokokonaisuudessa tarkastellaan marginalisaatiokysymysten sosiaalityön kohdeongelmia neljästä näkökulmasta: marginalisoituminen ja siihen liittyvät prosessit elämänkulun eri vaiheissa, sosiaalsiin ongelmiin liittyvät sukupuolispesifit kysymykset, vähemmistöasemaan liittyvä syrjinnän ja marginalisaation problematiikka sekä marginalisoituminen alueellisena ilmiönä.

2.1. Elämänkulku ja sosiaaliset ongelmat (6 op)

Tavoite:

Tavoitteena on syventää opiskelijan tietämystä marginalisaation erityiskysymyksistä, sen syistä ja siihen johtavista prosesseista eri elämänvaiheissa: lapsuudessa, nuoruudessa, aikuisuudessa ja vanhuudessa. Jaksoon sisältyy neljä vaihtoehtoista kohtaa, joista opiskelijat valitsevat yhden oman kiinnostuksensa ja suuntautumisensa mukaan.

Oppimismuodot:

Luennot, kirjallisuus ja esityksiin perustuva seminaarityöskentely valitusta kohdasta.

a) Lapsuus

Kirjallisuus:

Forsberg, Hannele & Kröger, Teppo (2010): Social work and child welfare politics. Through Nordic lenses. Bristol: Polity Press.

Forsberg, Hannele & Ritala-Koskinen, Aino & Törrönen, Maritta (toim.) (2006): Lapset ja sosiaalityö. Jyväskylä: PS-kustannus.

Harrikari, Timo (2008): Riskillä merkityt. Lapset ja nuoret huolen ja puuttumisen politiikassa. Helsinki. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisu 87, Helsinki.

Parton, Nigel (2006): Safeguarding childhood: Early intervention and surveillance in a late modern society. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Satka, Mirja & Alanen, Leena & Harrikari, Timo & Pekkarinen, Elina (toim.) (2011): Lapset, nuoret ja muuttuva hallinta. Tampere: Vastapaino.

Oheiskirjallisuus:

Chase, Nancy D. (ed.) (1999): Burdened Children. Theory, Research and Treatment of Parentification. Thousand Oaks: Sage.

Enroos, Rosi (2008): Vankila lapsuudessa - lapset vankilassa. Tutkimus lapsista, joiden elämää äidin vankeus värittää. Rikosseuraamusviraston julkaisu 1/2008. Helsinki: Rikosseuraamusvirasto.

Raportista löytyy nettiversio sivustalla www.rikosseuraamus.fi

Eronen, Tuija (2012): Lastenkoti osana elämäntarinaa. Narratiivinen tutkimus lastenkodissa asuneiden kertomuksista. Acta Universitatis Tamperensis 1731. Tampere: Tampereen yliopisto.

Eskonen Inkeri (2005): Perheväkivalta lasten kertomana. Miten ja mitä lapset kertovat terapeutissa ryhmissä perheväkivalta? Tampere: Tampereen yliopistopaino.

Forsberg, Hannele (1998): Perheen ja lapsen tähden. Etnografia kahdesta lastensuojelun asiantuntijakulttuurista. Helsinki: Lastensuojelun keskusliitto.

- Forsberg, Hannele (2002): Lasten asiakkuudet ja kokemukset turvakodissa. Helsinki: Ensi- ja turvakotien liitto.
- Forsberg, Hannele & Nätkin Ritva (2003): Perhe murroksessa. Kriittisen perhetutkimuksen jäljillä. Helsinki: Gaudeamus.
- Hyytinen, Riitta (2007): Lapsi, huumeperhe ja toivo. Lapsen todellistuminen huumeperheen kuntoutusprosessissa. Helsinki: Ensi- ja turvakotien liitto ry.
- Hämäläinen, Ulla & Kangas, Olli (toim.)(2010): Perhepiirissä. Helsinki: Kelan tutkimusosasto.
- Jahnukainen, Markku (toim.) (2012): Lasten erityishuolto ja -opetus Suomessa. (13.painos). Helsinki: Lastensuojelun keskusliitto.
- Jenson, Jeffrey M. & Fraser, Mark W. (eds.) (2006): Social policy for children and families: A risk and resilience perspective. Thousand Oaks, California: Sage.
- Järventie, Irmeli & Sauli, Hannele (2001): Eriarvoinen lapsuus. Helsinki: WSOY.
- Järventie, Irmeli & Lähde, Miia & Paavonen, Juulia (toim.) (2006): Lapsuus ja kasvu ympäristöt. Tutkimuksen kuvia. Tampereen yliopisto. Yliopistopaino.
- Laakso, Riitta (2009): Arjen rutiinit ja yllätykset – etnografia lastenkotityöstä. Tampere: Acta Universitatis Tamperensis 1444. Tampere: Tampere University Press.
- Nätkin, Ritva (toim.) (2006): Pullo, pillerit ja perhe. Vanhemmuus ja päihdeongelmat. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Saurama, Erja (2002): Vastoin vanhempien tahtoa. Tutkimuksia 2002: 7. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus.
- Vuori, Jaana & Nätkin, Ritva (toim.) (2007): Perhetyön tieto. Tampere: Vastapaino.

b) Nuoruus

Kirjallisuus:

- Pekkarinen, Elina (2010): Stadilaispojat, rikokset ja lastensuojelu : Viisi tapaustutkimusta kuudelta vuosikymmeneltä. Helsinki: Nuorisotutkimusseuran julkaisuja.
- Raitakari, Suvi & Vironkannas, Elina (toim.)(2009): Nuorisotyön ja sosiaalityön jaetut kentät. Puheenvuoroja asiantuntijuudesta.Helsinki: Nuorisotutkimusseura ry.
- Väyrynen, Sanna (2007): Usvametsän neidot. Tutkimus nuorten naisten elämästä huume kuvioissa. Acta Universitatis Lapponiensis 118. Rovaniemi: Lapin yliopistopaino
- Kuntsar, Dagmar & Helve, Helena (2012): "Social inclusion of youth on the margins of society: more opportunities, better access, and higher solidarity". Policy review of the Youth Research Cluster on Social Inclusion. EU-CoE youth partnership http://youth-partnership-eu.coe.int/youth-partnership/news/attachments/SOCIAL-INCLUSION_ReviewConf-report.doc

Oheiskirjallisuus:

- Ellonen, Noora (2008): Kasvuyhteisö nuoren turvana. Sosiaalisen pääoman yhteys nuorten masentuneisuuteen ja rikekäyttäytymiseen. Nuorisotutkimusverkosto / nuorisotutkimusseura, julkaisuja 82. Tampere: Tampereen yliopistopaino & Helsinki: Nuorisotutkimusseura.
- Helve, Helena (toim.) (1998): Unification and Marginalisation of Young People. Helsinki: Finnish Youth Research Society.
- Wilska, Terhi-Anna & Lähteenmaa, Jaana (2006): Kultainen nuoruus: kurkistuksia nuorten hyvinvointiin ja sen tutkimiseen. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.
- MacDonald, Ronald (ed.) (1997): Youth, the 'Underclass' and Social Exclusion. London: Routledge.
- Pohjola, Anneli (1994): Elämän valttikortit? Nuoren aikuisen elämänsä vaativien tilanteiden varjossa. Acta Universtatis Lapponiensis 5. Rovaniemi: Lapin yliopisto.

- Pösö, Tarja (2004): Vakavat silmät ja muita kokemuksia koulukodista. Helsinki: Stakes.
- Raitakari, Suvi (2006): Neuvottelut ja merkinnät minuuksista. Vuorovaikutuksellisuus ja retorisuus nuorten tukiasumisyksikön palaverissa ja tukisuunnitelmissa. Acta Universitatis Tamperensis 1183. Tampere: Tampere University Press.
- Suutari, Minna (toim.) (2001): Vallattomat marginaalit. Yhteisöllisyyksiä nuoruudessa ja yhteiskunnan reunoilla. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.
- Suutari, Minna (2002): Nuorten sosiaaliset verkostot palkkatyön marginaalissa. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.
- Virokannas, Elina (2004): Normaalin rajan molemmilla puolilla. Tutkimus huumehoitoyksikön nuorten identiteettien rakentumisesta. Stakes julkaisuja 144. Helsinki: Stakes.

c) Aikuisuus

Kirjallisuus:

- Ervasti, Heikki & Kuivalainen, Susan & Nyqvist, Leo (toim.) (2010): Köyhyys, tulonjako ja eriarvoisuus. TCWR –tutkimuksia 2. Turku.
- Forssén, Katja & Haataja, Anita & Hakovirta, Mia (toim.) (2009): Yksinkuoltajuus Suomessa. Väestöntutkimuslaitoksen julkaisusarja D 50. Helsinki: Väestöliitto.
- Granfelt, Riitta (2003): Vankilasta kotiin vai kadulle? Vangit kertovat asunnottomuudesta. Helsinki: Ympäristöministeriö.
- Närhi, Kati ym. (2009): Aikuissosiaalityö muutoksessa. Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus, raportteja 22. Jyväskylä: Koske.
- Laitinen, Merja & Pohjola, Anneli (2009): Tabujen kahleet. Tampere: Vastapaino.
- Roivainen, Irene & Heinonen, Jari & Ylinen, Satu (2011): Köyhä byrokratian rattaissa. Helsinki: Kunnallisan Kehittämissätiö.

Oheiskirjallisuus:

- Asunnottomuuden vähentämisen taloudelliset vaikutukset (2011). Helsinki: Ympäristöministeriön raportteja 7/2011.
- Forsberg, Hannele & Ritva Nätkin (2003): Perhe murroksessa. Kriittisen perhetutkimuksen jäljillä. Helsinki: Oy Yliopistokustannus University Press Finland. Gaudeamus Kirja.
- Huotari, Kari (1999): Positiivista elämää. Hiv-tartunnan saaneiden selviytyminen arjessa. Helsingin yliopiston sosiaalipolitiikan laitoksen tutkimuksia 2/1999. Helsinki.
- Husso, Marita (2003): Perhesuhdeväkivalta. Lyötyjen aika ja tila. Tampere: Vastapaino.
- Huttunen, Laura (2002): Kotona, maanpaossa, matkalla: Kodin merkitykset maahanmuuttajien omaelämäkerroissa. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Hänninen, Sakari & Palola, Elina & Kaivonurmi, Maija (toim.) (2010): Mikä meitä jakaa? Sosiaalipolitiikka kilpailuvaltiossa. Teema 7, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Helsinki: Yliopistopaino.
- Isola, Anna-Maria & Larivaara, Meri & Mikkonen, Juha (2007): Arkipäivän kokemuksia köyhyydestä. Helsinki: Avain.
- Kulmala, Anna (2006): Kerrottuja kokemuksia leimatusta identiteetistä ja toiseudesta. Acta Universitatis Tamperensis 1148. Tampere: Tampere University Press.
- Kuusisto, Katja (2010): Kolme reittiä alkoholismista toipumiseen. Tutkimus muutoksesta hoidon ja vertaistuen avulla sekä ilman professionaalista hoitoa. Acta Universitatis Tamperensis 1492, Tampere University Press.
- Laitinen, Merja (2004): Häväistyt ruumiit, rikotut mielet. Tutkimus lapsina läheissuhteissa seksuaalisesti hyväksikäytettyjen naisten ja miesten elämästä. Tampere: Vastapaino.

- Lehtonen, Leena & Salonen, Jari (2008): *Asunnottomuuden monet kasvot*. Helsinki: Suomen ympäristö 3, Ympäristöministeriö. <http://ymparisto.fi>
- Hänninen, Vilma (1999): *Sisäinen tarina, elämä ja muutos*. Acta Universitatis Tamperensis 696. Tampere: Tampere University Press.
- Mäkinen, Arja (2008): *Oikeesti aikuiset. Puheenvuoroja yksineläjänaisen normaaliudesta, hyväksyttävyydestä ja aikuisuudesta*. Tampere: Acta Universitatis Tamperensis; 1349, Tampere University Press.
- Nyqvist, Leo (2001): *Väkivaltainen parisuhde, asiakkuus ja muutos*. Helsinki: Ensi- ja turvakotien liitto.
- Romakkaniemi, Marjo (2011): *Masennus. Tutkimus kuntoutumisen kertomusten rakentumisesta*. Acta Universitatis Lapponiensis 78. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus.
- Ruisniemi, Arja (2006): *Minäkuvan muutos päihderiippuvuudesta toipumisessa. Tutkimus yhteisöllisestä päihdekuntoutuksesta*. Acta Universitatis Tamperensis 1150. Tampere: Tampere University Press.
- Tammi, Tuukka & Aalto, Mauri & Koski-Jännes, Anja (toim.) (2010): *Irti päihdeongelmasta*. Helsinki: Edita.
- Timonen, Helena (2009): *Omin sanoin: elämän ja muutoksen tarinat vankilasta vapauteen*. Joensuu: Joensuun yliopisto.
- Vanhala, Anni (2005): *Paikka ja asiakkuus. Etnografia naisten Asuntolasta*. Acta Universitatis Tamperensis 1075. Tampere: Tampere University Press.

d) Vanhuus

Kirjallisuus:

- Anttonen, Anneli & Valokivi, Heli & Zechner, Minna (toim.) (2009): *Hoiva – Tutkimus, politiikka ja arki*. Tampere: Vastapaino.
- Koskinen, Simo (1994): *Gerontologinen sosiaalityö vanhuspolitiikan mikrorakenteena*. Lapin yliopisto. Rovaniemi
- Seppänen, Marjaana (2006): *Gerontologinen sosiaalityö. Katsaus lähtökohtiin, nykytilaan ja tulevaisuuteen*. Helsinki: Helsinki University Press.
- Seppänen, Marjaana & Karisto, Antti & Kröger, Teppo (toim.) (2006): *Vanhuus ja sosiaalityö. Sosiaalityö avuttomuuden ja toimijuuden välillä*. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Tanner, Denise & Harris, John (2008): *Working with Older People*. Routledge, Abingdon, Oxon
- Vaarama, Marja & Pieper, Richard & Sixsmith, Andrew (ed.) (2008): *Care-related quality of life in old age: concepts, models and empirical findings*. New York: Springer. New York.
- Ylinen, Satu (2008): *Gerontologinen sosiaalityö. Tiedonmuodostus ja asiantuntijuus*. Kuopion yliopiston julkaisu. E, Yhteiskuntatieteet, no 155. Kuopio: Kuopion yliopisto.

Oheiskirjallisuus:

- Heikkinen, Eino & Rantanen, Taina (toim.) (2003): *Gerontologia. Duodecim*. Helsinki.
- Kangas, Ilka & Nikander, Pirjo (toim.) (1999): *Naiset ja ikääntyminen*. Gaudeamus. Helsinki.
- Karisto, Antti & Konttinen, Riikka (2004): *Kotiruokaa, kotikatua, kaukomatkailua. Tutkimus ikääntyvien elämäntyyleistä*. Helsinki: Palmenia-kustannus.
- Lymbery, Mark (2005): *Social Work with Older People*. London: Sage.
- Saarenheimo, Marja (1997): *Jos etsit kadonnutta aikaa. Vanhuus ja oman elämän muistelemisen*. Tampere: Vastapaino.
- Tuominen, Eila (toim.) (2008): *Näkökulmia eläkeläisten hyvinvointiin –toimeentulosta kulutukseen ja ajankäyttöön*. Eläketurvakeskuksen raportteja 2008:4. Helsinki: Eläketurvakeskus.

Vaarama, Marja (toim.) (2009): Ikääntyminen riskinä ja mahdollisuutena. Poliittisen kestävyuden alaryhmän raportti. Valtioneuvoston kanslian raportteja 3. Helsinki: Valtioneuvoston kanslia.

2.2. Marginalisaatio, sosiaaliset ongelmat ja sukupuoli (3 op)

Tavoite:

Syventää tietämystä marginalisaatioon ja sosiaalisiin ongelmiin kytkeytyvistä sukupuolispesifeistä eroista ja ilmiöistä sekä antaa välineitä kehittää sukupuolen huomioivia auttamisen muotoja.

Oppimismuodot:

Luennot, kirjallisuus ja kirjallinen tehtävä.

Kirjallisuus:

Jokiranta, Harri (2003): Se on miehen elämää: maaseudulla asuvia miehiä elämäänsä kertomassa Tampere : Tampere University Press.

Krok, Suvi (2009): Hyviä äitejä ja arjen pärjääjiä. Yksinhuoltajia marginaalissa. Acta Universitatis Tamperensis 1437. Tampere: Tampereen yliopisto:

Kuronen Marjo & Granfelt Riitta & Nyqvist Leo & Petrelius Päivi (toim.) (2004): Sukupuoli ja sosiaalityö. Jyväskylä: PS-kustannus.

Petrelius, Päivi (2005): Sukupuoli ja subjektiivinen sosiaalityössä - Tulkintoja naistyöntekijöiden muistoista. Studies in Education, Psychology and Social Research 266. Jyväskylän yliopisto: Jyväskylä.

Oheiskirjallisuus:

Autonen-Vaaranieniemi, Leena (2009): Eronneiden miesten kodit ja kotikäytännöt. Acta Universitatis Tamperensis 1445. Tampere: Tampere University Press.

Auvinen, Anja (1994): Naisten kesken: juomisesta, naiseudesta, elämästä. Raportteja 164. Helsinki: Stakes.

Granfelt, Riitta (1999): Kertomuksia naisten kodittomuudesta. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Hannus, Riitta & Mehtola, Sirkku & Natunen. Luru & Ojuri, Auli (toim.) (2011): Veitsenterällä. Naiseus ja parisuhdeväkivalta. Helsinki: Ensi- ja turvakotien liitto.

Järvinen, Margaretha (1993): Of Vice and Women: Shades of Prostitution. Oslo: Scandinavian University Press.

Keskinen, Suvi (2005): Perheammattilaiset ja väkivaltatyön ristiriidat. Sukupuoli, valta ja kielelliset käytännöt. Tampere: Acta Universitas Tamperensis.

Lempiäinen, Kirsti (2003): Sosiologian sukupuoli. Tutkimus Helsingin ja Tampereen yliopistojen sosiologian kurssikirjoista 1946-2000. Tampere: Vastapaino.

May, Vanessa (1999): Work and Financial Survival in the Life Stories of Finnish Lone Mothers. Åbo Akademi. Sociologiska institutionen. Ser. A:504. Åbo.

Nousiainen, Kirsi (2004): Lapsistaan erillään asuvat äidit. Äitiysidentiteetin rakentamisen tiloja. Jyväskylä: SoPhi.

Näre, Sari & Ronkainen, Suvi (toim.) (2008): Paljastettu intiimi. Sukupuolistuneen väkivallan dynamiikkaa. Rovaniemi: Lapland University Press.

Nyqvist, Leo & Hyvärinen, Salla (toim.) (2012): DUSTI – Luottamusta Miehen Linjalla. Maahanmuuttajamiehet ja ennaltaehkäisevä väkivaltatyö. 2012.

- Ojuri, Auli (2004): Väkivalta naisen elämän varjona – tutkimus parisuhdeväkivaltaa kokeneiden naisten elämänkulusta ja selviytymisestä. Acta Electronica Universitatis Lapponiensis 24. Rovaniemi: Lapin yliopisto.
- Pösö, Tarja (1993): Kolme koulukotia. Tutkimus tyttöjen ja poikien poikkeavuuden määrittelykäytännöistä. Acta Universitas Tamperensis, ser. A vol. 388. Tampere: Tampereen yliopisto.
- Vanhala, Anni (2005): Paikka ja asiakkuus. etnografia naisten asuntolasta. Acta Universitatis Tamperensis 1075. Tampere: Tampere University Press.

2.3 Vähemmistöt, syrjintä ja marginalisaatio (3 op)

Tavoite:

Tavoitteena on perehtyä vähemmistöasemaan liittyviin toiseuden kysymyksiin ja syrjäytymisen riskeihin. Tarkastelun kohteena ovat erityisesti etniseen taustaan, seksuaaliseen suuntautumiseen ja vammaisuuteen liittyvä yhteiskunnallinen eriarvoisuus, syrjintä ja syrjäytymisriskit. Tavoitteena on, että opiskelija tunnistaa sosiaalityön roolin syrjinnän ja eriarvoisuuden vastustamisessa sekä asiakastyön että yhteiskunnallisen vaikuttamisen tasoilla.

Oppimismuodot:

Luennot, kirjallisuus ja esityksiin perustuva seminaarityöskentely.

Kirjallisuus:

- Ahponen, Helena (2008): Vaikeavammaisen nuoren aikuistuminen. Yksilöllinen ja erilainen elämänkulku. Sosiaali- ja terveysturvan tutkimuksia 94. Helsinki: Kela.
- Anis, Merja (2008): Sosiaalityö ja maahanmuuttajat. Lastensuojelun ammattilaisten ja asiakkaiden vuorovaikutus ja tulkinnat. Väestöntutkimuslaitoksen julkaisusarja D 47. Helsinki: Väestöliitto.
- Jokinen, Arja & Huttunen, Laura & Kulmala, Anna (toim.) (2004): Puhua vastaan ja vaieta. Neuvottelu kulttuurisista marginaaleista. Helsinki: Gaudeamus.
- Juvonen, Tuula (2002): Varjoelämää ja julkisia salaisuuksia. Tampere: Vastapaino

Oheiskirjallisuus:

- Barnes, Mercer, Shakespeare (1999): Exploring Disability: A Sociological Introduction. Cambridge: Polity Press.
- Forsander, Annika (2002): Luottamuksen ehdot: Maahanmuuttajat 1990-luvun suomalaisilla työmarkkinoilla. Helsinki: Väestöliitto.
- Harjula, Minna (1996): Vaillinaisuudella vaivatut. Vammaisuuden tulkinnat suomalaisessa huoltokeskustelussa 1800-luvun lopulta 1930-luvun lopulle. Helsinki: Suomen Historiallinen Seura.
- Huttunen, Laura (2002): Kotona, maanpaossa, matkalla. Kodin merkitykset maahanmuuttajien omaelämänerroissa. Helsinki: SKS.
- Kivirauma, Joel (toim.) (2008): Muuttuvat marginaalit. Näkökulmia vammaistutkimukseen. Tutkimuksia 1/2008. Helsinki: Kehitysvammaliitto.
- Löytty, Olli (2008): Maltillinen hutu ja muita kirjoituksia kulttuurien kohtaamisesta. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Teos.
- Puuronen, Vesa (2011): Rasistinen Suomi. Helsinki: Gaudeamus.
- Ranta-Tyrkkö, Satu (2010): At the Intersection of Theatre and Social Work in Orissa, India: Natya Chetana and Its Theatre. Acta Universitatis Tamperensis; 1503. Tampere: Tampere University Press.

- Reinikainen, Marjo-Riitta (2007): Vammaisuuden sukupuolittuneet ja sortavat diskurssit. Yhteiskunnallis-diskursiivinen näkökulma vammaisuuteen. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Rastas, Anna (2007): Rasismi lasten ja nuorten arjessa: transnationaalit juuret ja monikulttuurinen Suomi. Tampere: Tampere University Press..
- Suurpää, Leena (2002): Erilaisuuden hierarkiat. Suomalaisia käsityksiä maahanmuuttajista, suvaitsevaisuudesta ja rasismista. Julkaisuja 28. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura.
- Thompson, Neil (1998): Promoting Equality: Challenging Discrimination and Oppression in the Human Services. Basingstoke : Palgrave Macmillan
- Teittinen, Antti (2010): Pois laitoksista! Vammaiset ja hoivan politiikka. Helsinki: Gaudeamus.
- Vehmas, Simo (2005): Vammaisuus – johdatus historian, teoriaan ja etiikkaan. Helsinki: Gaudeamus.

2.4 Marginalisaatio alueellisena ilmiönä (3 op)

Tavoite:

Tarkastella marginalisaatiota alueellisena ja paikallisyhteisöihin kytkeytyvänä kysymyksenä.

Oppimismuodot:

Luennot, kirjallisuus, kirjallinen tehtävä.

Kirjallisuus:

- Keskinen, Vesa & Laine, Markus & Tuominen, Martti & Hakkarainen, Tyyne (toim.) (2009): Kaupunkiköyhyyden monet kasvot, näkökulmia helsinkiläiseen huono-osaisuuteen. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus.
- Kilpeläinen, Arja & Pohjola, Anneli (2007): Kyläläiset keskiössä. Tutkimus kylien hyvinvointipalveluista Lapin yliopiston yhteiskuntatieteellisiä julkaisuja B. Tutkimusraportteja ja selvityksiä 55. Rovaniemi: Lapin yliopisto.
- Kuparinen, Riitta (2005): "Ei meidän naapuriin" Tapaustutkimus asukasyhteisön suhtautumisesta asuntolan rakentamiseen. Kehitysvammaliiton tutkimusyksikkö. Helsinki: Kehitysvammaliitto.

Oheiskirjallisuus:

- Cloke, Paul & Little, Jo (1997): Contested Countryside Cultures: Otherness, Marginalisation and Rurality. London: Routledge.
- Francis, David & Henderson, Paul (1992): Working with rural communities. The Macmillan press Ltd. London.
- Hyyryläinen, Torsti & Katajamäki, Hannu (2002): Muutoksen maaseutu. Artikkelikokoelma. Mikkeli: Helsingin yliopisto, Maaseudun koulutus- ja tutkimuskeskus.
http://www.ruralstudies.fi/wp-content/uploads/2011/04/muutoksen_maaseutu.pdf
- Jones, Shirley J & Zlotnik, Joan Levy (ed.) (1996): Preparing Helping Professionals to Meet Community Needs: Generalizing from the Rural Experience. Alexandria: Council on Social Work Education.
- Kopomaa, Timo (1997): Tori, marginaali, haastava kaupunki. Tilatapauksia julkisten ulkotilojen käytöstä ja reunimmaisista käytännöistä. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Kopomaa, Timo & Peltonen, Lasse & Litmanen, Tapio (toim.) (2008): Ei meidän pihallemme! Paikalliset kiistat tilasta. Helsinki: Gaudeamus.

- Laitinen, Merja & Pohjola, Anneli (2001): "Ei tää niin syrjässä". Tutkimus elämisen mahdollisuuksista ja palveluista syrjäkyllissä. Lapin yliopiston yhteiskuntatieteellisiä julkaisuja B 37. Rovaniemi: Lapin yliopisto
- Matthies, Aila-Leena & Kattilakoski, Mari & Rantamäki, Niina (2011): Maaseudun hyvinvointipalvelujen kehittäminen kansalaisosallistumisen ja yhteisöllisyyden pohjalta KAMPA-hankkeen Tutkimus- ja kehittämisraportti I. Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän julkaisuja 9/2011. Tampere: Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä, YTR.
- Mingione, Enzo (ed.) (1999): Urban Poverty and the Underclass. Oxford: Blackwell Publishers.
- Oksa, Jukka (1998): Syrjäkylä muutoksessa. Joensuun yliopiston yhteiskuntatieteellisiä julkaisuja, no. 30. Joensuu: Joensuun yliopisto.
- Roivainen, Irene (1999): Sokeripala metsän keskellä. Lähiö sanomalehden konstruktiona. Helsingin kaupungin tietokeskuksen tutkimuksia 1999:2. Helsinki: Helsingin kaupunki.
- Seppänen, Marjaana (2001): Liipolan onni. Asuinalueen sosiaalinen erilaistuminen ja merkitys asukkaille. Helsinki: Palmenia.
- Siltaniemi, Aki & Perälähti, Anne & Eronen, Anne & Londén, Pia & Peltosalmi, Juha (2008): Hyvinvointi ja osallisuus Itä-Suomessa. Helsinki: Sosiaaliturvan keskusliitto.
- Vaattovaara, Mari (1998): Pääkaupunkiseudun sosiaalinen erilaistuminen – ympäristö ja alueellisuus. Helsingin kaupungin tietokeskuksen tutkimuksia 1998:7. Helsinki: Helsingin kaupunki.
- Wacquant, Loïc (2008): Urban Outcast. A Comparative Sociology of Advanced Marginality. Cambridge: Polity Press.
- Woods, Michael (2011): Rural. (Key Ideas in Geography). NY: Routledge.

3. SOSIAALITYÖN LÄHESTYMISTAVAT JA TYÖMUODOT 20 OP

Jakso perehdyttää sosiaalityön työmuotoihin marginalisaatiokysymyksissä, asiakassuhteen rakentamiseen ja asiantuntijuuteen moniammatillisissa työryhmissä ja palveluverkostoissa sekä eri tasoilla tapahtuvaan vaikuttamistyöhön.

3.1 Sosiaalityön johtaminen (5 op)

Tavoite:

Opiskelija perehtyy sosiaalityön johtamisen kysymyksiin HOPS:n mukaisesti.

Oppimismuodot:

Opiskelija valitsee Sosnetin virtuaaliopetuksesta johtamiseen liittyvän verkkokurssien omien tarpeiden pohjalta. Verkkokurssitarjonta vahvistetaan lukuvuosittain.

3.2 Asiakastyö ja vuorovaikutus (5 op)

Tavoite:

Tavoitteena on, että opiskelija oppii erilaisia näkökulmia ja käytännön valmiuksia asiakassuhteen ja vuorovaikutusprosessien analysoimiseen ja sitä kautta kehittää omaa asiantuntijuutta asiakastyössä.

Oppimismuodot:

Luennot, ryhmätyöt ja omaan työhön liittyvä analyysitehtävä, jossa käytetään hyväksi seuraavaa kirjallisuutta.

Kirjallisuus:

Jokinen, Arja & Suoninen, Eero (toim.) (2000): Auttamistyö keskusteluna. Tutkimuksia sosiaali- ja terapiatyön arjesta. Vastapaino: Tampere.

Järvinen, Minna-Kaisa (2007): Asiakas-työntekijäsuhteen dialoginen arviointi kriminaalihuollossa. Rikosseuraamusviraston julkaisuja 1/2007. Helsinki: Rikosseuraamusvirasto. Raportista löytyy nettiversio sivustalla www.rikosseuraamus.fi

Mönkkönen, Kaarina (2007): Vuorovaikutus – dialoginen asiakastyö. Helsinki: Edita Publishing. Qualitative Social Work. Research and Practice. Special Issue on Identity (eds. Juhila, Kirsi & Abrams, Laura S.. (2011). Vol. 10 Number 3. <http://qsw.sagepub.com>

Raitakari, Suvi (2006): Neuvottelut ja merkinnät minuuksista. Vuorovaikutuksellisuus ja retorisuus nuorten tukiasumisyksikön palavereissa ja tukisuunnitelmissa. Acta Universitatis Tamperensis 1183. Tampere: Tampere University Press.

Oheiskirjallisuus:

Hall, Christopher & Juhila, Kirsi & Pösö, Traja & Parton, Nigel (2003): Constructing clienthood in social work and human services: Interaction, identities and practices London: Kingsley.

Hall, Christopher & Slembrouck, Stef and Sarangi, Srikant (2006): Language practices in social work : categorisation and accountability in child welfare. London: Routledge.

Koski-Jännes, Anja & Riittinen, Liisa & Saarnio, Pekka (2008): Kohti muutosta: motivointimenetelmiä päihde- ja käyttäytymisongelmiin. Helsinki: Tammi.

- Miller, Gale (1998): *Becoming Miracle Workers: Language and Meaning in Brief Therapy*. New York : de Gruyter.
- Miller, William & Rollnick, Stephen (2002, 2nd edition.): *Motivational interviewing. Preparing people to change*. New York: Guilford Press.
- Mönkkönen, Kaarina (2002): *Dialogisuus kommunikaationa ja suhteena – vastaamisen, vallan ja vastuun merkitys sosiaalialan asiakastyön vuorovaikutuksessa*.
- Parton, Nigel & O'Byrne, Patrick (2000): *Constructive Social Work. Towards a New Practice*. Basingstoke: Palgrave.
- Riikonen, Eero & Smith, Gregory Madan (1998): *Inspiraatio ja asiakastyö*. Vastapaino: Tampere.
- Rostila, Ilmari (1997): *Keskustelua sosiaaliluokilla*. Tampereen yliopisto. Tampere.
- Saleeby, Dennis (ed.) (1997): *The Strengths Perspective in Social Work Practice*. New York: Longman.
- Särkelä, Antti (2001): *Välittäminen ammattina*. Tampere: Vastapaino.
- Laitinen, Merja & Hurtig, Johanna (toim.) (2002): *Pahan kosketus. Ihmisyyden ja auttamistyön varjojen jäljillä*. Jyväskylä: PS-kustannus.

3.3 Moniammatillisuus, verkostot ja yhteisöllinen työote (5 op)

Tavoite:

Opiskelija ymmärtää sosiaalityön yksilötason ylittävänä työmuotona ja osaa soveltaa yhteisöllistä ja verkostomaista otetta sosiaalityön ammattikäytännöissä.

Oppimismuodot:

Luento, kirjallisuus ja esityksiin perustuva seminaarityöskentely.

Kirjallisuus:

- Kopomaa, Timo & Meltti, Tero (toim.) (2005): *Kaupunkisosaalityötä paikantamassa*. Helsinki: Yliopistopaino/Palmenia.
- Närhi, Kati (2004): *The eco-social approach in social work and the challenges to the expertise of social work*. Jyväskylä: University of Jyväskylä.
- Roivainen, Irene & Nylund, Marianne & Korkiamäki, Riikka & Raitakari, Suvi (toim.) (2008): *Yhteisöt ja sosiaalityö. Kansalaisen vai asiakkaan asialla?* Jyväskylä: PS-kustannus.
- Stepney, Paul & Popple, Keith (2007): *Social Work and the Community: a critical context for practice*. Basingstoke : Palgrave Macmillan.

Oheiskirjallisuus:

- Adams, Robert (1996): *Social Work and Empowerment*. MacMillan. Basingstoke.
- Arnkil, Tom Erik, Eriksson, Esa & Arnkil, Robert (2000): *Palveluiden dialoginen kehittäminen kunnissa. Sektorikeskeisyydestä ja projektien kaaoksesta joustavaan verkostointiin*. Helsinki: Stakes.
- Filander, Karin & Vanhalakka-Ruoho, Marjatta (toim.) (2009): *Yhteisöllisyys liikkeessä*. Helsinki: Kansanvalistusseura.
- Hautamäki, Antti & Lehtonen, Tommi & Sihvola, Juha & Tuomi, Ilkka & Vaaranen, Heli & Veijola, Soile (2005): *Yhteisöllisyyden paluu*. Helsinki: Gaudeamus.
- Hutchinson Strand, Gunn (ed.) (2009): *Community work in the Nordic countries - New Trends*. Oslo: Universitetsforlaget.

- Hyypä, Markku T. (2002): Elinvoimaa yhteisöstä. Sosiaalinen pääoma ja terveys. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Metteri, Anna (toim.) (1996): Moniammatillisuus ja sosiaalityö. Sosiaalityön vuosikirja. Edita. Helsinki.
- Metteri, Anna (toim.) (2003): Asiakkaan ääntä kuunnellen. Kitkakohdista kehittämisehdotuksiin. Helsinki: Edita.
- Möttönen, Sakari & Niemelä, Jorma (2005): Kunta ja kolmas sektori. Yhteistyön uudet muodot. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Rautniemi, Lasse (2012): Yhdyskuntapalvelukansalaisyhteiskunnan ja valtion rajamailla. Teoreettis-empiirinen tutkimus. Acta Universitatis Tamperensis 1725. Tampere: Tampereen yliopisto.
- Roivainen, Irene (2004/2008): Yhteisöt ja yhteisösosiaalityön lähtökohdat -verkkojulkaisu. Tampere University Press.
- Payne, Malcolm (2000): Teamwork in Multiprofessional Care. Macmillan Press.
- Ronby, Alf (1995): Mobilizing Local Communities. Avebury, Aldershot jne.
- Ruuskanen, Petri (toim.) (2002): Sosiaalinen pääoma ja hyvinvointi. Näkökulmia sosiaali- ja terveysaloille. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Seikkula, Jaakko & Arnkil, Tom Erik (2005): Dialoginen verkostotyö. Helsinki: Tammi, Stakes.
- Turunen, Päivi (2004): Samhällsarbete i Norden. Diskurser och praktiker i omvandling. Acta Wexionensia Nr 47/2004 Socialt arbete. Växjö: Växjö University Press.
- Wahlberg, Stefan (1998): Samhällsarbete - strategier för ett radikalt och humanistiskt socialt arbete. Norstedts Juridik. Stockholm.

3.4 Vaikuttaminen päätöksentekoverkostoissa (5 op)

Tavoite:

Perehtyminen rakenteellisen sosiaalityön teorioihin ja käytäntöihin. Erityisesti paneudutaan paikallisia sosiaalisia kysymyksiä koskevien selvitysten laadintaan ja niihin pohjautuvaan vaikuttamistyöhön yhdyskuntasuunnittelussa, hallinnossa tai poliittisissa päätöksentekoverkoissa.

Oppimismuodot:

Luennot, kirjallisuus ja kirjallinen tehtävä, jossa käytetään hyväksi seuraavaa kirjallisuutta.

Kirjallisuus:

- Kananoja, Aulikki & Niiranen, Vuokko & Jokiranta, Harri (2008): Kunnallinen sosiaalipolitiikka. Osallisuutta ja yhteistä vastuuta. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Mullaly, Bob (2007): The New Structural Social Work. Oxford University Press.
- Pohola, Anneli & Kemppainen, Tarja & Väyrynen, Sanna (toim.) (2012): Vaikuttavuus sosiaalityössä. Rovaniemi: Lapin yliopistopaino.
- Rajavaara, Marketta (2007): Vaikuttavuusyhteiskunta. Sosiaalisten olojen arvostelusta vaikutusten todentamiseen. Sosiaali- ja terveysturva tutkimuksia 84. Helsinki: Kelan tutkimusosasto.
- Satka, Mirja, Pohjola, Anneli & Rajavaara, Marketta (toim.) (2003): Sosiaalityö vaikuttajana. Jyväskylä: SoPhi.

Oheiskirjallisuus:

- Haveri, Arto & Stenvall, Jari & Majoinen, Kaija (toim.) (2011): Kunnallisen itsehallinnon peruskivet. Helsinki: Kunnallistieteen yhdistys, Suomen Kuntaliitto. Acta nro 224. shop.kunnat.net/download.php?filename=uploads/acta224...pdf

- Eräsaari, Risto & Lindqvist, Tuija & Mäntysaari, Mikko & Rajavaara, Marketta (toim.) (1998): Arviointi ja asiantuntijuus. Helsinki: Gaudeamus.
- Hall, David & Hall, Irene (1996): Practical Social Resesarch. Project Work in the Community. Macmillan.
- Heuru, Kauko & Mennola, Erkki & Ryynänen, Aimo (2011): Kunta – Kunnallisen itsehallinnon perusteet. Helsinki: Edita. Luettavissa Edilexissä.
- Jalava, Urpo & Virtanen, Petri (2000): Innovatiiviseen projektijohtamiseen. Helsinki: Tammi.
- Juslen, Jyri (1995): Sosiaalisten vaikutusten arviointi (SVA). Monipuolisempaan suunnitteluun. Stakesin raportteja 180. Helsinki: Stakes.
- Meklin Pentti (2009): Kunnalla on velvollisuuksia, kuntalaisella oikeuksia – mutta kuka kantaa vastuun palvelujen vaikuttavuudesta. Helsinki: Suomen Kuntaliitto (http://www.kunnat.net/k_perussivu.asp?path=1;29;60;108920;145762;157043;157198).
- Niemelä, Jorma & Dufva, Virpi (2003): Hyvinvoinnin arjen asiantuntijat. Sosiaali- ja terveysjärjestöt uudella vuosituhanella. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Niiranen, Vuokko & Seppänen-Järvelä, Riitta & Sinkkonen, Merja & Vartiainen, Pirkko (2010): Johtaminen sosiaalialalla. Helsinki: Gaudeamus.
- Niiranen, Vuokko & Lumijärvi, Ismo & Stenvall, Jari (2005): Kuntapalveluiden tuloksellisuuden arviointi. Tasapainotettu mittaristo kunnallisessa organisaatiossa. Kartuke-tutkimusohjelman julkaisuja 3. Jyväskylä: PS-Kustannus.
- Oulasvirta, Lasse & Ohtonen, Jukka & Stenvall, Jari (2002): Kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon ohjaus. Tasapainoista ratkaisua etsimässä. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 19. Sosiaali- ja terveysministeriö: Helsinki.
- Päivänen, Jani & Kohl, Johanna & Manninen, Rikhard & Sairinen, Rauno & Kyttä, Marketta (2005): Sosiaalisten vaikutusten arviointi kaavoituksessa. Avauksia sisältöön ja menetelmiin. Suomen ympäristö 766, Alueiden käyttö. Helsinki: Ympäristöministeriö. <http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=36210&lan=fi>
- Rauhala, Pirkko-Liisa (1998): Mistä ehkäisevässä sosiaalipolitiikassa on kysymys? Käsitteellistä ja historiallista tarkastelua. Stakes, tutkimuksia 90. Helsinki: Stakes.
- Seppänen-Järvelä, Riitta & Karjalainen, Vappu (toim.) (2006): Kehittämistyön risteyskiä. Helsinki: Stakes.
- Viitala, Riitta (2006): Johda osaamista! Osaamisen johtamisen teoriasta käytäntöön. Helsinki: Infoviestintä.

II TUTKIMUSMETODOLOGIAOPINNOT 25 op

4.1 Sosiaalityön tieteenteoria 2 op

Tavoite:

Tavoitteena on, että opiskelijaa hallitsee tieteenteorian perusteet sekä ymmärtää oman tieteenalan ja valitsemansa tutkimuksellisen lähestymistavan syvällisemmin.

Oppimismuodot:

Luennot ja oheismateriaali.

Kirjallisuus:

Raatikainen, Panu (2004): Ihmistieteet ja filosofia. Helsinki: Gaudeamus.

Oheiskirjallisuus:

Blom, Björn & Morén, Stefan & Nygren, Lennart (red.) (2006): Kunskap i socialt arbete: om villkor, processer och användning. Stockholm: Natur och Kultur.

Guba, Egon & Lincoln, Yvonna S. (1989): Fourth Generation Evaluation. Newbury Park and New Delhi: Sage Publications.

Kakkuri-Knuuttila, Marja-Liisa ja Heinlahti, Kaisa (2006): Mitä on tutkimus? Argumentaatio ja tieteenfilosofia. Helsinki: Gaudeamus.

Karvinen, Synnöve & Pösö, Tarja & Satka, Mirja (toim.) (2000): Sosiaalityön tutkimus. Jyväskylä: SoPhi.

Kuusela, Pekka & Niiranen, Vuokko (toim.) (2006): Realismin haaste sosiaalitieteissä. Kuopio: Unipress.

Metsämuuronen, Jari (2003): Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä. Helsinki: Methelp.

Niiniluoto, Ilkka (1997): Johdatus tieteenfilosofiaan: käsitteen ja teorianmuodostus. Helsinki: Otava

Perttula, Juha & Latomaa, Timo (toim.) (2006): Kokemuksen tutkimus: merkitys, tulkinta, ymmärtäminen. 2. painos. Helsinki: Dialogia.

Raunio, Kyösti (1999): Positivismi ja ihmistiede. Sosiaalitutkimuksen perusteet ja käytännöt.. Helsinki, Gaudeamus.

Räsänen, Pekka & Anttila, Anu-Hanna & Melin, Harri (toim.) (2005): Tutkimus menetelmien pyörteissä. Sosiaalitutkimuksen lähtökohdat ja valinnat. Jyväskylä: PS-Kustannus.

4.2 Sosiaalityön tutkiva kehittäminen 5 op

Tavoite:

Tavoitteena on, että opiskelija tunnistaa keskeisiä työhön ja organisaatioon liittyviä asioita, jotka on huomioitava oman työn tutkivassa kehittämisessä. Opiskelija osaa huomioida työn kontekstuaalisuuden, työn tekemisen ja tutkimisen eettiset kysymykset sekä oman työprosessin monitoroinnin ja tiedon saannin kysymykset.

Oppimismuodot:

Luennot, kirjallisuus ja erikseen sovittavat suoritukset.

Kirjallisuus:

Adams, Robert & Dominelli, Lena & Payne, Malcolm (2005): *Social work futures. Crossing boundaries, transforming practice.* Palgrave: Macmillan.
Rauhala, Lauri (2005): *Ihmiskäsitys ihmistyössä.* Helsinki: Yliopistopaino.

Oheiskirjallisuus:

Arnkil, Tom Erik & Eriksson, Esa & Arnkil, Robert (2000): *Palveluiden dialoginen kehittäminen kunnissa – sektorikeskeisyydestä ja projektien kaaoksesta joustavaan verkostointiin.* Stakes. Raportteja 253. Helsinki: Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus- ja kehittämiskeskus.
Blom, Björn & Morén, Stefan & Nygren, Lennart (red.) (2006): *Kunskap i socialt arbete: om villkor, processer och användning.* Stockholm: Natur och Kultur.
Dahlgren Lena & Sauer Lennart (red.) (2009): *Att forska i socialt arbete - utmaningar, förhållnings-sätt och metoder.* Stockholm: Studentlitteratur.
Engeström, Yrjö (2002): *Kehittävä työntutkimus.* Helsinki: Edita Prima Oy.
Fook, Jan (2002): *Theorizing from Practice: Towards an Inclusive Approach for Social Work Research.* *Qualitative Social Work*, Vol. 1, No. 1, 79–95. Sage.
Heinonen, Hanna (2007): "Kohti syvempää ymmärrystä sosiaalityössä" – sosiaalityöntekijät tutkivaa ja arvioivaa työtettä paikantamassa. Soccan ja Heikki Waris -instituutin julkaisusarja nro16. Helsinki: Socca. Luettavissa verkossa:
http://www.socca.fi/files/72/Tutkiva_arvioiva_tyo-ote_sosiaalityontekijoiden_jasentamana.pdf
Hurtig, Johanna & Laitinen, Merja & Uljas-Rautio, Katriina (2010): *Ajattele itse! – tutkimuksellisen lukutaidon perusteet.* Jyväskylä: PS-kustannus.
Kiili, Johanna (2006): *Lasten osallistumisen voimavarat. Tutkimus ipanoiden osallistumisesta.* Jyväskylä Studies in Education, Psychology and Social Research. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
Kivipelto, Minna (2006): *Sosiaalityön kriittinen arviointi. Sosiaalityön kriittisen arvioinnin peruste-lut, teorian ja menetelmät.* Seinäjoki: Seinäjoen ammattikorkeakoulun sarja Tutkimuksia A3.
Rajavaara, Marketta (2007): *Vaikuttavuusyhteiskunta. Sosiaalisten olojen arvostelusta vaikutusten todentamiseen.* Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuksia 84/2007. Helsinki: Kelan tutkimusosasto.
Satka, Mirja & Karvinen-Niinikoski, Synnöve & Nylund, Marianne & Hoikkala, Susanna (toim.) (2005): *Sosiaalityön käytäntötutkimus.* Helsinki: Palmenia-kustannus.
Satka, Mirja & Pohjola, Anneli & Rajavaara, Marketta (toim.) (2003): *Sosiaalityö vaikuttajana.* Jyväskylä: SoPhi.
Seppänen-Järvelä, Riitta & Karjalainen, Vappu (toim.) (2006): *Kehittämistyön risteyskohtia.* Helsinki: Stakes.
Virtanen, Petri (2000): *Projektityö.* Helsinki: WSOY.

4.3 Tutkimusmenetelmät 8 op

Tavoite:

Tavoitteena on, että opiskelija hahmottaa tutkimukselliseen lähestymistapaan, tiedonhankintaan sekä aineiston keruutapaan ja analyysimenetelmään liittyviä kysymyksiä ja osaa itsenäisesti tehdä niihin liittyviä valintoja ja ratkaisuja. Tähän pyritään tutustumalla erilaisiin laadullisen ja määrällisen tutkimuksen menetelmiin. Lisäksi opiskelija perehtyy syvällisemmin tutkimukselliseen kiinnostukseensa sopivan ja tulevassa lisensiaatintutkimuksessaan käyttämänsä tutkimusotteen tai -menetelmän keskusteluihin ja kirjallisuuteen.

Oppimismuodot:

Luennot, kirjallisuus ja erikseen sovittavat suoritukset. Sovittavan suorituksen tulee liittyä opiskelijan lisensiaatintutkimuksen metodologisiin ratkaisuihin.

Tässä esitetty kirjallisuus kattaa metodologisia ratkaisuja melko laajasti ja antaa lähtökohdan tutkimusmenetelmällisille valinnoille. Laajempi ja yksittäiseen lähestymistapaan monipuolisemman paneutuva kirjallisuus löytyy mm. Sosnetin internetsivujen kautta (www.sosnet.fi).

Laadullisen tutkimuksen yleiskirjallisuus:

Kirjallisuus:

Alasuutari, Pertti (1999): Laadullinen tutkimus. 3. uudistettu painos. Tampere: Vastapaino.

Silverman, David (2006): Interpreting Qualitative Data. Methods for Analyzing Talk, Text and Interaction. London: Sage.

Oheiskirjallisuus:

Coffey, Amanda & Atkinson, Paul (1996): Making Sense of Qualitative Data. Thousand Oaks, CA.: Sage.

D’Cruz, Heather & Jones, Martyn (2004): Social Work Research. Ethical and Political Contexts. London: Sage.

Denzin, Norman K. & Lincoln, Yvonna, S. (1998): The Landscape of Qualitative research. Theories and Issues. London: Sage.

Eskola, Jari & Suoranta, Juha (1998): Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.

Fangen, Katrine (2005): Deltagande observation. Malmö: Liber Ekonomi.

Mason, Jennifer (2002): Qualitative Researching. London: Sage.

Taylor, Steven J. & Bogdan, Robert (1998): Introduction to Qualitative Methods: A Guidebook and Resource. John Wiley & Sons Inc.

Laadullisen tutkimuksen menetelmällisesti eriytyvä kirjallisuus:

Coffey Amanda (1999): The Ethnographic Self. Fieldwork and the Representation of Identity. London: Sage.

Eräsaari, Leena (1995): Kohtaamisia byrokraattisella näyttämöllä. Helsinki: Gaudeamus

Fetterman, David M. & Wandersman, Abraham (2004): Empowerment Evaluation Principles in Practice.

Francis, David & Hester, Stephen (2004): An Invitation to Ethnomethodology. Language, Society and Interaction. London: Sage.

Hammersley, Martin & Atkinson, Paul (1995): Ethnography. Principles in Practice. Second edition. London: Routledge.

Heikkinen, Hannu & Huttunen, Raimo & Moilanen, Pentti (toim.) (1999): Siinä tutkija missä tekijä. Toimintatutkimuksen perusteita ja näköaloja, Jyväskylä: Atena Kustannus.

Hyvärinen, Matti & Peltonen, Eeva & Viikko, Anni (toim.) (1998): Liikkuvat erot. Sukupuoli elämäkertatutkimuksessa. Tampere: Vastapaino.

Johansson, Thomas (2000): Det första könet? Mansforskning som reflexivt projekt. Lund: Studentlitteratur.

Jokinen, Arja & Juhila, Kirsi & Suoninen, Eero (1999): Diskurssianalyysi liikkeessä. Tampere: Vastapaino.

Kvale, Steinar (1996): InterViews. An introduction to Qualitative Research interviewing. London: Sage. Myös ruotsiksi.

Patton, Michael Quinn (2001): Qualitative Research & Evaluation Methods. Third Edition.

- Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Rajavaara, Marketta (2006): Yhteiskuntaan vaikuttava Kela. Katsaus vaikuttavuuden käsitteisiin ja arviointiin. Helsinki: Kelan tutkimusosasto.
- Riessman, Catherine Kohler (2008): Narrative methods for the human sciences. London: Sage.
- Rubin, H. J. & Rubin, I. S. (1995): Qualitative Interviewing: The Art of Hearing Data. London: Sage.
- Ruusuvuori, Johanna & Nikander, Pirjo & Hyvärinen, Matti (toim.) (2010): Haastattelun analyysi. Vastapaino, Tampere.
- Ruusuvuori, Johanna & Tiittula, Liisa (toim.) (2005): Haastattelu. Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Tampere: Vastapaino.
- Shaw, Ian F. & Greene, Jennifer C. & Mark, Melvin M. (eds.) (2006): Handbook of evaluation: policies, programs and practices. London: Sage.
- Shaw, Ian & Lishman, Joyce (eds.) (1999): Evaluation and Social Work Practice. London: Sage.
- Stanley, Liz (1992): The Auto/biographical I: Theory and Practice of Feminist Auto/Biography. Manchester: Manchester University Press.
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli (2003): Laadullinen tutkimus ja sisällön analyysi. Helsinki: Tammi.
- Välimaa, Outi (2011): Kategoriat ongelman selontekoina. Pitkäaikaistyöttömyydestä neuvottelemisen ja sen rakentuminen haastattelupuheessa. Acta Universitatis Tamperensis 1589. Tampere: Tampere University Press.
- Yin, R.K. (2002): Case study research: Design and Methods (3rd ed.) California: Sage Publications.

Kvantitatiivinen tutkimus:

Kirjallisuus:

- Alkula, Tapani & Pöntinen, Seppo & Ylöstalo, Pekka (2002): Sosiaalitutkimuksen kvantitatiiviset menetelmät. Helsinki: WSOY.

Oheiskirjallisuus:

- Jokivuori, Pertti & Hietala, Risto (2007): Määrällisiä tarinoita: monimuuttujamenetelmien käyttö ja tulkinta. Helsinki: WSOY.
- Metsämuuronen, Jari (2001): Monimuuttujamenetelmien perusteet SPSS-ympäristössä. Metodologia-sarja 7. International Methelp Ky.
- Paananen, Seppo & Juntto, Anneli & Sauli, Hannele (toim.) (1998): Faktajuttu: tilastollisen tutkimuksen käytännöt. Tampere: Vastapaino.
- Toivonen, Timo (1999): Empiirinen sosiaalitutkimus. Helsinki: WSOY.

Tutkimusetiikka:

Kirjallisuus:

- Hallamaa, Jaana & Launis, Veikko & Lötjönen, Salla & Sorvali, Irma (toim.) (2006): Etiikkaa ihmistieteille. Tietolipas 211. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura.

Oheiskirjallisuus:

- Clarkeburn, Henriikka & Mustajoki, Arto (2007): Tutkijan arkipäivän etiikka. Tampere: Vastapaino.
- Karjalainen, Sakari & Launis, Veikko & Pelkonen, Risto & Pietarinen Juhani (toim.) (2002): Tutkijan eettiset valinnat. Helsinki: Gaudeamus.
- Kuula, Arja (2006): Tutkimusetiikka - aineiston hankinta, käyttö ja säilytys. Tampere: Vastapaino.

Pohjola, Anneli (toim.) (2003): Eettisesti kestävä sosiaalitutkimus. Lapin yliopiston yhteiskuntatieteellisiä julkaisuja C, työpapereita 47. Rovaniemi: Lapin yliopisto.

4.4 Tieteellinen kirjoittaminen ja raportointi 5 op

Tavoite:

Tavoitteena on, että opiskelija hallitsee tieteellisen kirjoittamisen yleiset periaatteet ja omaan ilmaisuunsa liittyvät erityiskysymykset. Opiskelija osaa rakentaa eheän, toimivan ja kiinnostavan tutkimuksellisen tekstin ja tunnistaa, millaisista elementeistä rakentuu tieteellinen julkaisu ja toimiva tekstikonaisuus.

Oppimismuodot:

Luennot ja harjoitukset tai kirjoitustehtävä.

Kirjallisuus:

Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula (2007): Tutki ja kirjoita. 13. painos. Helsinki: Tammi.

Kinnunen, Merja & Löytty, Olli (toim.) (2002): Tieteellinen kirjoittaminen. Tampere: Vastapaino.

Oheiskirjallisuus:

Emerson, Robert & Fretz, Rachel & Shaw, Linda (1995): Writing Ethnographic Fieldnotes. Chicago: The University of Chicago Press

Latvala, Johanna & Peltonen, Eeva & Saresma, Tuija (toim.) (2004): Tutkija kertojana. Tunteet, tutkimusprosessi ja kirjoittaminen. Nykykulttuurin tutkimuskeskuksen julkaisuja 79. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

Luostarinen, Heikki & Väliverronen, Esa (1991): Tekstinsyöjät. Yhteiskuntatieteellisen kirjallisuuden lukutaidosta. Tampere: Vastapaino.

4.5 Tutkimusprosessi 5 op

Tavoite:

Tavoitteena on, että opiskelija kykenee tavoitteelliseen, tieteelliseen työskentelyyn ja tunnistaa tähän työskentelyyn liittyvät yhteisölliset ja itsenäiset osuudet. Hän hallitsee tieteellistä ajattelua ja argumentointia sekä tieteelliseen keskusteluun osallistumista ja osana tätä osaa antaa ja vastaanottaa palautetta.

Oppimismuodot:

Tutkimussuunnitelma sekä aktiivinen osallistuminen tutkimusseminaareihin ja henkilökohtaiseen ohjaukseen.

III LISENSIAATINTUTKIMUS 40 op

Erikoissosiaalityöntekijän koulutukseen kuuluvan lisensiaatintutkimuksen tavoitteena on antaa opiskelijalle valmiuksia oman erikoisalansa ja sen ammattikäytännön kehittämiseen tutkimuksen keinoin. Tutkimuksen aihepiirin valinnan ja tutkimustehtävän edellytetään olevan sosiaalityön ja oman erikoisalalan kannalta relevantteja. Opiskelijan tulee osoittaa hyvää perehtyneisyyttä tutkimuksen aihepiiriin ja sitä koskevaan tieteelliseen keskusteluun. Opiskelijalla tulee olla valmius itsenäisesti soveltaa tieteellisen tutkimuksen menetelmiä, hallita tutkimusprosessi sekä tieteellinen kirjoittaminen.

Lisensiaatintutkimus voi olla yhtenäinen tieteellinen työ tai julkaistu / julkaistavaksi aiottu laajahko tieteelliset vaatimukset täyttävä artikkeli. Sen lisäksi siihen voi sisältyä myös käytännön opas, ääni- ja kuvatallenteita, kuten cd-rom, video tai verkkosivuja, joita voidaan hyödyntää ammatillisessa koulutuksessa tai käytännön työssä. Koulutukseen kuuluvat tutkimusseminaarit, joita järjestetään lähiopetusjaksoilla ja kotiyliopistoissa. Tutkimusseminaarissa käsitellään tutkimussuunnitelmia, tutkimuskäsikirjoituksia ja perehdytään tieteellisiin käytäntöihin.